

– Alle som kommer gjennom døren skal få en god mottakelse, uansett hvem de er, sier Elisabeth Rygg, koordinator for «Åpen kirke» i Oslo domkirke.

Pauserommet

Midt i byens larm ligger et rom som er åpent for alle. Et sted der man kan tenne et lys, be en bønn, eller ha en rolig stund for seg selv.

– Det kan høres ut som en klisjé, men Oslo domkirke er virkelig en kirke som er åpen for alle. Både for gatas folk og for kongelige. Vi er alle likeverdige mennesker, og derfor skal alle som kommer til kirken få den samme, gode mottagelsen, sier Elisabeth Rygg, koordinator for «Åpen kirke» i Oslo domkirke.

Innenfor de tykke murveggene høres en svak dur fra biler og busser i jevnt driv oppover og nedover Storgata. Det hviner i stålskinner idet bytrikken svinger opp foran Glassmagasinet. Så kommuniseres det ivrig på et annet språk mens noen tar tak i døra for å se om kirken er åpen.

– Det står nesten alltid flere mennesker og venter utenfor døra når vi åpner kirken, sier Elisabeth.

Men ennå er det over en time til de tykke bronsedørene låses opp for alle der ute. En kirkevert går rundt og setter lys i stakene. Så legger han stabler av små, hvite lys på brettet rundt lysgloben, til dem som vil tenne et lys i løpet av ettermiddagen og natta.

ET TRYGT STED

Det er åtte år siden Oslo domkirke bestemte seg for å åpne dørene for byens innbyggere også om natta. En voldsbølge hadde slått inn over hovedstaden. Ingen steder føltes trygge. Kunne kirken bidra til å skape et sted og et rom midt i sentrum som ville gi trygghet og ro, for en liten stund?

– Vi har lenge hatt Åpen kirke på dagtid, og hadde god erfaring med det. Nå bestemte vi oss for å inngå et samarbeid med Kirkens Bymisjon som jobber for å trygge byen gjennom sitt gate- og nattarbeid. Vi ville prøve å holde åpent én natt i uken, forteller Elisabeth.

Våren 2010 ble derfor kirken åpnet hver fredag ettermiddag kl. 16, og var åpen frem til lørdag morgen kl. 6. Alle-rede første gangen var det mange som oppsøkte den nattåpne kirken.

Og så kom 22. juli.

– Det som skjedde i og rundt kirken her da, kan nesten ikke beskrives, sier Elisabeth og tar en liten pause før hun fortsetter.

– Vi merket at folk trengte et sted

å være. Et sted der de kunne samles i sorgen. Det var kø for å komme inn på gudstjenestene. Kirken var stappfull, og i tillegg var det mange som ikke fikk plass, som måtte vente utenfor ved blomsterhavet, til neste gudstjeneste.

Etter hvert stabiliserte besøkstallet seg igjen. Men noe var forandret. Og for mange ble kirken på Stortorvet betydningfull etter det som skjedde sommeren 2011. I dag har Oslo domkirke i gjennomsnitt tusen besøkende innom kirken fra fredag ettermiddag og frem til lørdag morgen. I turistsesongen er tallet det dobbelte.

– I løpet av nattetimene kan det være hundre personer innom her, sier Elisabeth. Noen kommer til fast tid og sitter alltid på en bestemt benk langt frem i hovedrommet, forteller hun. Andre stikker bare innom.

Nattåpen kirke er basert på frivillighet. Det betyr at en gruppe på cirka 40 frivillige sørger for at Oslo domkirke kan holde åpent hver uke, natt til lørdag.

– De frivillige som søker om å være kirkevert for Nattåpen kirke blir først kurset, før de går inn i gruppen. På den måten har vi hele tiden en fin blanding

av nye og gamle som kan utveksle tanker og erfaringer. Vi er opptatt av at ingen skal være alene på vakt i kirken, så på dagtid er det alltid to kirkeverter her, og om kvelden og natten er det alltid tre personer på vakt samtidig.

ER DER FOR ANDRE

Christian Kringstad Kielland hadde aldri vært i Oslo domkirke da han «søkte stillingen» som frivillig kirkevert. Han hadde jobbet som leksehjelp for Røde Kors i seks år, og trivdes godt med å bruke litt av fritiden på å gjøre noe meningsfullt for andre.

– Jeg hadde aldri hørt om Nattåpen kirke. Men det å bidra til å holde kirken åpen for byens innbyggere, hørtes så fint ut. I tillegg likte jeg tanken på å kunne ha kirkerommet nærmest for meg selv om natten, innrømmer han.

Christian forteller at de som kommer til kirken representerer alle samfunns-lag og grupper. Det er forretningsmenn i dress, rusmisbrukere, foreldre med barnevogn, eller turister.

– Noen er veldig opptatt av å forklare at de ikke er kristne, men bare har stukket innom kirken. Men de fleste sier ikke så mye. Det virker som de har ►►

Oslo domkirke har vakre utsmykninger og mange små detaljer. Kirkevert Christian Kringstad Kielland forteller at stemningen i kirken er veldig forskjellig, om det er dag eller natt.

behov for å komme inn i et stille, felles rom hvor de kan tenke, sørge, be eller være litt alene, sier han.

Det er noe kirkevertene respekterer. Alle som kommer til kirken skal i utgangspunktet få være alene.

– Vi skal aldri presse oss på noen, de fleste som kommer hit ønsker å være stille. Men når vi er på vakt, holder vi alltid et øye med dem som er i kirken. Ser vi at noen gråter, eller det virker som de har behov for å prate, går vi gjerne bort for å høre hvordan de har det. Det er lov til å være litt frimodig. Da setter vi oss ned og sier: «Vi er her hvis du vil prate». Det kan åpne for gode samtaler, sier Christian.

Hva de snakker om, kan variere. Kanskje starter de med å prate om utsmykningene i kirken, om de flotte maleriene i taket, før samtalen gradvis dreier over mot det som er vanskelig. For en samtale kan være så mangt. Og noen ganger er det viktigste at det sitter en annen der som bare kan lytte.

EN KLEM I NATTEN

Når lyse sommerkvelder går over i mørk høst, hender det noen forsøker å overnatte i benkene. Da går kirkeverten bort og forteller dem at her må de gjerne sitte. Men å legge seg ned i benken kan de ikke.

– Det hender vi må være litt strenge, men hvis konseptet Nattåpen kirke skal fungere, er vi nødt til å ha noen regler, sier Christian.

Ofte henviser de til noen av tilbudene som finnes i regi av Frelsesarmeen, Røde Kors eller Kirkens Bymisjon, hvor de hjemløse kan få mat eller en sengeplass for natten. Og noe stort problem er det heller ikke, til tross for de forventningene mange hadde i starten. For da ordningen med Nattåpen kirke startet opp, var det mange som hadde regnet med at kirken ville bli et samlingssted for rusmisbrukere, hjem-

løse eller en bestemt gruppe mennesker. Det var også noe Christian hadde regnet med da han begynte som kirkevert. Og på en måte stemte det.

– Vi fikk rett i disse antagelsene. Men det viste seg at det var en helt annen gruppe mennesker som kom til kirken, enn det vi trodde. Det kommer mange ensomme, ofte menn, i alle aldre og fra alle samfunnslag.

Som kirkevert har Christian stort sett bare hatt positive opplevelser. Men innimellom har det også vært hendelser som har festet seg. Han forteller at det har kommet mennesker i dyp sorg, som det er vanskelig å nå inn til, eller personer i psykisk ubalanse. Én gang har han opplevd at det var en som ønsket å ta livet sitt.

– Da rådfører vi oss med hverandre. I slike situasjoner er det ingen fasit, og vi må vurdere situasjonen der og da. Men dette er bare enkeltepisoder, forteller han og presiserer at en normal Nattåpen-vakt i hovedsak er rolig og nesten alltid foregår uten dramatik av noe slag. For de fleste situasjoner løser seg ved at folk får snakke.

– At de blir sett og hørt – det er viktig. Og så er det noe med det å snakke i et kirkerom. Jeg merker at stemmen min får en annen klang. Som om rommet tilfører en myndighet eller en trygghet som også beroliger de som er her. Og uansett hvem som kommer, handler det alltid om å møte de besøkende med respekt.

– En psykisk syk dame trengte hjelp til å komme frem til globen for å tenne lys. Hun fortalte at hun så personer i rommet som hindret henne. Jeg gikk sammen med henne, og til slutt kom vi frem til globen så hun fikk tent lyset. Det var en veldig fin opplevelse, sier Christian.

Det er også episoder som fremkaller latter. Og særlig på nattetid, når folk er på vei hjem etter en tur på byen.

– Det hender det kommer unge menn innom kirken ved 2-3-tiden om natten, gjerne litt brisne, på vei hjem fra byen. De fleiper kanskje litt med at de er i kirken, og vi får ofte inntrykk av at de stakk tilfeldig innom. Noen av disse besøkene kan av og til ende på en overraskende måte, ved at de kommer bort til kirkeverten og spør om å få en klem, sier Christian og smiler.

FINNER RO

– Jeg har gått sporadisk i kirken gjennom hele livet, men har aldri kjent på en følelse av tilhørighet. Da jeg hadde en av mine første vakter, kjente jeg at «her hører jeg til». Det var veldig godt, forteller Christian.

Selv tror han det henger sammen med at han fikk en veldefinert oppgave.

– Vervet som kirkevert gir meg en grunn til å være her, sier han og forteller at Oslo domkirke også er et behagelig rom å være i. Han blir aldri mett av å studere utformingene og maleriene i kirken når han er her om natten.

At kirkerommet også har en spesiell effekt på de som tar turen inn, har både han og Elisabeth merket.

– Noen av de som kommer kan være sinte, frustrerte eller i sorg. Men når de går ut igjen, er det som oftest med en helt spesiell ro. Det er som om det er en autoritet i rommet som ingen ser. Som påvirker og preger de som er her, sier Christian.

– Og så er det en annen ting, sier Elisabeth og fortsetter: – Vi merker at de som bruker kirken viser stadig større takknemlighet. Det er ikke alltid vi vet hva de takker for. Men stadig oftere er det noen som stopper i døra, på vei ut av den åpne kirken, snur seg og sier: «Takk. Tusen takk!»

sidsel.joranlid@frelsesarmeen.no